UMETNIČKI SAVET GALERIJE
LIKOVNIH UMETNIKA VOJVODINE
POZIVA VAS NA OTVARANJE
IZLOŽBE AKVARELA

ZDRAVKA MANDIĆA

u ponedeljak, 25. III 1974. g. u 18 časova
u Galeriji, Bulevar Maršala Tita 9, Novi Sad.
Galerija je otvorena radnim danom
od 10—12 i 17—19 časova
Subotom i nedeljom 10—12 časova.
Izložba traje do 8. IV 1974. godine.

slikarstvu Zdravka Mandića, odista, i ne od juče, ta vijorna matica vetrova, **ruža vetrova,** kako bi napominjao pesnik Dušan Matić, obrušava se, neprekidno, pod jakim panonskim pritiscima na sve nas. Mogu i sada da zabeležim da slikarstvo Zdravka Mandića — čas inspirisano kovitlacem avgustovske prašine koja se visoko diže iza konjske zaprege u ečanskom šoru, čas nalegavši svom težinom na rumene krovove gradske periferije, čas varirajući nostalgičnu temu vrba zagledanih u vodena ogledala prolećnih naših voda i lokava, čas uzdržanog daha, prateći pad zvezdane prašine, ali i ljudskih sudbina u zgusnutoj, prezreloj atmosferi poznog leta, — nastoji da sugeriše, kao na starim engleskim platnima, beskraj, iznijansira paletu, ironično napomene kako nam obrisi predmeta ni slučajno nisu konačni, nit pak jednako trajni. René Char u jednoj pesmi, posvećenoj Bretonu, ima stih: **La mor morte vagues par-dessus tête** (Mrtvo more talasi preko glave). Zdravko Mandić to mrtvo more nastoji da uznemiri unutrašnjim pokretom, treperavom svetlošću koja — još — ne pripada nikome.

Preleću tim bezdanim prostorima panonskih horizonata iz tla iščupane vrbe, kaktusi poput čigre zavijorenо traju na tom istom horizontu, predmeti bez korena suludo odlaze nekamo kamo se već i inače odlazi bez povratka. S onom večitom surom mrljom tla na oku, s onim iskidanim i takođe nejasno zamagljenim pletivom zemlje pred sobom, u dosluhu sa smeđim preletom močvarnog jednog stabla, Mandić bez prekida ostvaruje za njega toliko bitan doticaj sa tlom od koga se ne sme i ne može pobeći.

Ostajući odan tom prvobitnom doživljaju predela kao magline, sa beskonačnim zvezdanim trenucima u sebi, Mandić i dalje nastoji da pronikne ne u jednostavnost tih prvobitnih, osnovnih pokreta života, već pre svega u materiju samu, u tih nekoliko svega antičkih elemenata od kojih sve u nama i oko nas traje kao upečatljivi doživljaj sveta i svetlosti. Stoga on i jeste, na ovim akvarelima, izdvojenim iz jednog u osnovi pleneurističkog doživljaja godišnjih doba, on i ostaje odan još i **prepoznavanju** tih nekadašnjih dojmova koji su iščileli u detinjstvu, igri zmajeva, dečaštvu koje nije bilo umiljato.

Kao zaobljene humke, kao galaksije nepojamnih tvari, kao rojevi opasnih trenutaka stihije, kao **čemer žestokih riječi,** o kojima peva Goran Babić, na ovim akvarelima ne miruje predeo, već se pretapa u posve izvesnu vlastitu nesaglasnost. Nisu ovi prizori vode i boje pred nama umiljati, niti se pak otvaraju u susret površnom pogledu. Imaju vlastito saznanje, sopstveni mir, jednostavnu referenciju na večitu igru svetlosti i senke koja tako pomamno hara tim istim banatskim predelima, jednako jave i sna. Na slikarskom atlasu Zdravka Mandića, odista, ti akvareli imaju ono mesto koje obično imaju ključni, osnovni predeli palete.

Njima počinje uzbudljivo, beskonačno, bogato putovanje, i njima nastaju oni tanani predeli vode i tišine, u noćima kada nema odziva i kada se počinjavamo istim onim elementima davnih vremena, kojima, po pravilu, ovo slikarstvo toliko uzbudljivo veruje. Bez tih akvarela, bez njihove čvrste, po svemu verižne povezanosti sa predelima zaustavljenim na velikim, poznatim Mandićevim platnima, posvećenim oblacima i čigrama, krošnjama i pogaslim vrbama nad močvarnim zrcalima zavičaja, bez njih, tih laganih, a čvrsto fiksiranih svedočanstava jedne imaginacije veoma suptilne, i još uz to i veoma nostalgične, ne bi bilo moguće u toplo nijansiranim galaksijama njegove palete tragove svetlosti za kojom se, u tim istim banatskim predelima, mrkloj noći, ide nezaustavljivo, uporno, strpljivo.

Kao pred spomenicima nekih budućih civilizacija, kao pred humkama jednog u osnovi ritualnog pretapanja iz elementa u elemenat te jedne te iste panonske sfere našeg pamćenja, nalazimo se, evo, pred oblicima koji toliko distingvirano, toliko oduševljeno dozivaju znakove u predelu, spomenike od dima i magle, kojima se divio i obraćao Papini.

U slikarstvu Zdravka Mandića, svakad, nahodite se u samom centru, identifikovani jednako i kao subjekat i kao objekat pažnje tih mrkih farova, tih zakovitlanih vrba, tih vizija čistog likovnog doživljaja.

Dr Draško Ređep

SAMOSTALNA IZLAGANJA

1962. Vojvoda Stepa, Dom kulture, slike Zdravka Mandića
1966. Zrenjanin, Mala galerija: Izložba crteža Zdravka Mandića
1968. Zrenjanin, Mala galerija: Izložba slika Zdravka Mandića
1969. Bekeščaba, Munkači muzej, Slike Zdravka Mandića
1970. Hajdubesermenji, Čokanjajev klub, Slike Zdravka Mandića
Debrecin, Izložba slika Zdravka Mandića
Zrenjanin, Dom omladine, 10 slika Zdravka Mandića
Obrenovac, Foaje Doma JNA: Izložba slika Zdravka Mandića
1971. Subotica, Galerija Likovnog susreta: Izložba slika Zdravka Mandića
Bačka Topola, Foaje Narodnog pozorišta: Izložba slika
Kikinda, Izložba slika u Galeriji Narodnog muzeja
Zrenjanin, Narodni muzej, Izložba slika
1972. Novi Sad, Galerija Matice srpske: Slike i akvareli Zdravka Mandića
1973. Zrenjanin, Poljoprivredna škola, proizvodna hala: Slike Zdravka Mandića
Zrenjanin, Mala galerija: Akvareli Zdravka Mandića
Novi Kneževac, Izložbena sala Biblioteke: Slike i akvareli Zdravka Mandića

BIOGRAFIJA

1935. Rođen u Strigovi 21. februara
1962. Prva samostalna izložba u Vojvoda Stepi
1963. Završio Akademiju likovnih umetnosti, odsek slikarstva u klasi Zorana Petrovića.
1964. Primljen za člana ULUS-a
1965. Završio specijalku, (magistraturu) u klasi Mila Milunovića u Beogradu.

GRUPNA IZLAGANJA

Grupno izlagao u zemlji i inostranstvu.

Adresa — atelje: 23000 Zrenjanin, Maršala Tita 3/VII
Tel. 023-23-442

Iz ciklusa „Na domaku Bačkoj Topoli" 1972—74.

1. Iz parka
2. Njive sa šumom
3. Panonski poliptih I
4. Paonski poliptih II
5. Akvarel XVII
6. Njive i šuma
7. Akvarel XIII
8. Šumarci
9. Vrbe (Vlasnik: Tomislav Kauzlarić)
10. Akvarel II
11. Šiblje na vetru (Vlasnik dr Milan Purkov)
12. Akvarel VIII
13. Predeo sa šumom
14. Ustalasani predeo
15. Predeo sa žbunom
16. Ustalasani predeo I
17. Predeo sa oranicom I
18. Predeo sa oranicom II
19. Akvarel XXVIII
20. Akvarel XXXI
21. Akvarel XXXIII
22. Akvarel XXXIV
23. Akvarel XXXV
24. Akvarel XXXVI
25. Akvarel XXXVII
26. Ravnica II
27. Panonija
28. Ravnica III
29. Drvo (Vlasnik: Slavko Konculov)
30. Ravnica I
31. Flaše
32. Panonski predeo I
33. Panonski predeo II
34. Panonski predeo III
35. Vrbe I (Vlasnik: Nevena Miškov)

Izdaje: Umetn. savet Podružnice ULUS-a za SAPV
Štampa: NIP „Forum" Novi Sad, V. Mišića 1.
Likov. oprema: Laslo Kapitanj, Novi Sad, Pariske komune 17/III
Tiraž: 500 primeraka